

Sellingen, Beetserweg 55

QuickScan

JM ecologie b.v., 2021

QuickScan Sellinger, Beetserweg 55

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R21.185

Status

1.0 (definitief)

Datum

01-09-2021

Opdrachtgever

DLV advies

Lavendelheide 13

9200 AR Drachten

Auteur

Jildou Dekker

Controle

Henri Zomer

Voorpagina

Overzicht plangebied

Te citeren als

Dekker, J., 2021. QuickScan Sellinger, Beetserweg 55; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Rapport R21.185 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12

8401 CL Gorredijk

Copyright

© 2021 JM ecologie b.v.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

1	Inleiding.....	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland.....	3
1.4	Scope van de QuickScan.....	4
1.5	Werkwijze.....	5
2	Beschrijving locatie en ingreep.....	6
2.1	Locatie.....	6
2.2	Ingreep	8
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	9
3.1	Vogels.....	9
3.2	Vleermuizen.....	10
3.3	Overige zoogdieren.....	11
3.4	Reptielen	12
3.5	Amfibieën	12
3.6	Insecten.....	12
3.7	Vaatplanten	13
3.8	Overige fauna	13
4	Effecten en gevolgen.....	14
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	14
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	14
5	Mitigerende maatregelen	16
5.1	Algemene broedvogels; mitigatie	16
5.2	Vleermuizen; mitigatie	17
5.3	Steenmarter.....	18
6	Conclusie.....	19
	Geraadpleegde bronnen.....	20

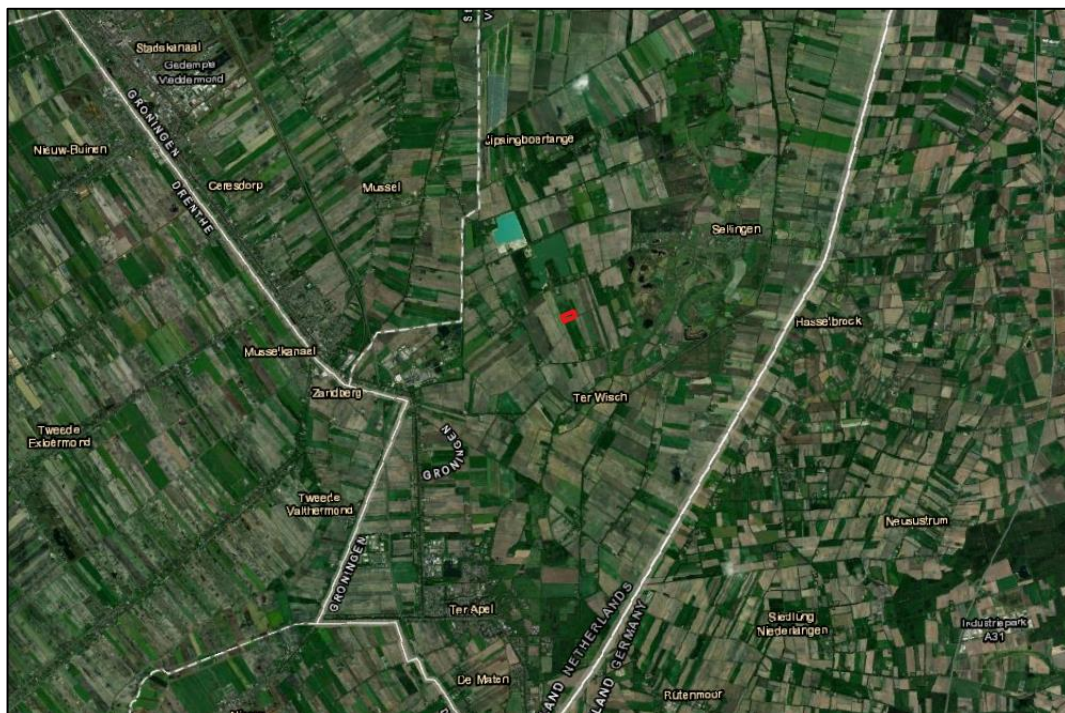
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van DLV advies heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Beetserweg 55, 9551 VD Sellingen, gemeente Westerwolde, provincie Groningen. De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het plaatsen van mestsilo's, het verlengen van sleufsilo's en de aanbouw van een nieuwe melkveestal. Hiervoor wordt een bomenrij met ondergroei verwijderd en enkele meters verderop opnieuw aangeplant.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van het dorp Sellingen, circa 6 kilometer ten noorden van Ter Apel. Het plangebied betreft een boerenerf met een woonhuis, een melkveestal, twee opslagloodsen en een open schuur. De omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische percelen met enkele boerderijen. Op circa 600 meter ligt de recreatieplas 'Sellingerbeetse' met daaromheen een bos. Ten oosten liggen enkele natuurgebieden op ruim 1300 meter afstand. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd) (Bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden.

Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande bestemmingswijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal beschermde gebieden) en bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande verandering in het bestemmingsbesluit meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Jildou Dekker van JM ecologie b.v. op 30 augustus 2021. Het bezoek is uitgevoerd van 13:00 tot 14:00 uur, bij 19°C en 1 Bft, op een afwisselend bewolkte dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande werkzaamheden en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen aan de Beetserweg 55, 9551 VD te Sellingen, gemeente Westerwolde, provincie Groningen. De locatie betreft een melkveeboerderij. In de noordoostzijde ligt het woonhuis met een omliggende tuin. In de westzijde van het plangebied zijn een melkveestal, twee opslagloodsen, een open schuur en sleufsilos aanwezig. Dit deel van het plangebied wordt omringd door een rij zomereiken met ondergroei. De ondergroei bestaat uit onder andere hazelaar, wilde lijsterbes, rood kornoelje, gewone vlier en brandnetel. Ten zuiden van het plangebied ligt een sloot van circa 3 meter breed. De directe omgeving van de boerderij bestaat uit agrarische percelen.

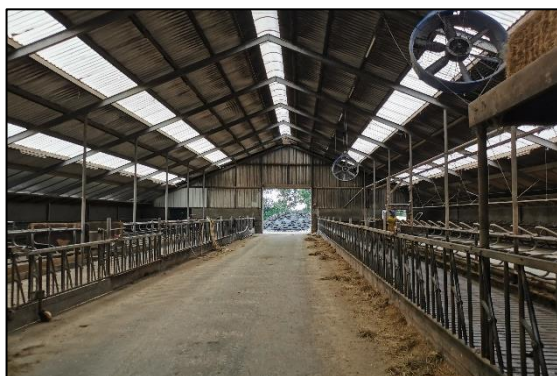
Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied (rood omlijnd) (Bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Melkveestal (voor) en opslagloodsen (achter).

Afbeelding 2.3. Melkveestal gezien vanaf het zuiden.

Afbeelding 2.4. Binnenkant melkveestal.

Afbeelding 2.5. Boerenzwaluwnest in melkveestal.

Afbeelding 2.6. Geulsilo's aan westzijde plangebied.

Afbeelding 2.7. Binnenkant schuur.

Afbeelding 2.8. Bomenrij aan noordzijde plangebied.

Afbeelding 2.9. Bomenrij en sloot zuidzijde plangebied.

Afbeelding 2.10. Omgeving plangebied westzijde.

Afbeelding 2.11. Woonhuis en opslagloods.

Afbeelding 2.12. Pootafdruk marter in modder in plangebied.

2.2 Ingreep

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het plaatsen van twee nieuwe mestsilos, het verlengen van de sleufsilos en de aanbouw van een nieuwe melkveestal ten noorden van de huidige melkveestal. Ook wordt een kalverenweide aangelegd ten noorden van de sleufsilos. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is het noodzakelijk om de bomenrij aan de westzijde en noordzijde van het plangebied te kappen. De bomenrij aan de zuidzijde wordt gedeeltelijk gekapt. Na het uitvoeren van de werkzaamheden wordt wederom een bomenrij rondom de stal, loodsen en silos aangeplant.

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'.

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten in en binnen de verstoringszone van het plangebied. In de melkveestal zijn vijf nesten van de boerenzwaluw aangetroffen. In en rond de stal vlogen circa 30 boerenzwaluwen rond. De boerenzwaluw betreft een soort met een categorie 5 jaarrond beschermd nest. Dit betekent dat de nesten enkel een jaarronde bescherming genieten wanneer er sprake is van zwaarwegende ecologische redenen. De vijf boerenzwaluwnesten vallen mogelijk onder deze bescherming gezien het onbekend hoeveel nestgelegenheid er in de omgeving aanwezig is. Tijdens het veldbezoek zijn tevens circa 40 huismussen aangetroffen in de melkveeschuur. Hiervan zijn geen nesten aangetroffen in de stal of opslagloodsen. Vermoedelijk broeden de huismussen in het woonhuis. Overige jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen binnen het plangebied.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van huismus en boerenzwaluw staan beschreven in paragraaf 4.2.

Algemene broedvogels

In het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In de bomen en heg kunnen soorten als houtduif, merel en vink tot broeden komen. Ook in de stal en schuur kunnen soorten zoals de houtduif tot broeden komen. In de oever bij de sloot kunnen watervogels zoals eenden tot broeden komen. Aanwezigheid van algemene broedvogelnesten kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foeragegebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foeragegebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foeragegebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foeragegebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foeragegebieden. Het ongeschikt maken van een foeragegebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

In het plangebied is gezocht naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen. De stal, loodsen en schuur zijn toegankelijk voor vleermuizen, maar bevatten geen geschikte locaties voor verblijfplaatsen. In de aanwezige bomen zijn ook geen holten of spleten aangetroffen welke verblijfplaatsen kunnen vormen voor vleermuizen. Mogelijk zijn wel verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten aanwezig in het woonhuis. Gewone dwergvleermuizen en laatvliegers kunnen in het woonhuis potentieel kraam-, zomer- en/of paarverblijven hebben, en ruige dwergvleermuizen kunnen potentieel paarverblijven hebben.

Mogelijke consequenties van de ingreep op gebouwbewonende vleermuizen worden beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

Het plangebied ligt te midden van agrarische percelen. Er leiden geen bomenrijen naar het plangebied. De in het plangebied aanwezige bomen maken derhalve geen onderdeel uit van een vliegroute. De sloot aan de zuidzijde betreft wel een lijnvormig element welke dienst kan doen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. Gezien de dichtstbijzijnde parallel lopende sloot op ruim 900 meter afstand ligt, betreft dit mogelijk een essentiële vliegroute

Mogelijke consequenties van de ingreep op vliegroutes van vleermuizen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de eekhoorn, steenmarter en wolf. Aanwezigheid van overige beschermde zoogdieren wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in bosachtige biotopen. Ze leven in verschillende bostypen maar ook in tuinen, parken en houtwallen. Zolang er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdierverseniging, z.d.). De open omgeving rondom het plangebied maakt dat de locatie geen geschikt foerageergebied vormt. In het plangebied zijn tevens geen sporen van de eekhoorn aangetroffen. De aanwezigheid van essentieel leefgebied en verblijfplaatsen van de eekhoorn in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan uitgesloten worden.

Steenmarter

De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in holtes of in openingen tussen platen en stenen (Zoogdierverseniging, z.d.).

Het plangebied is potentieel geschikt voor de steenmarter. In de stal en op het erf zijn verschillende elementen aanwezig welke geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter vormen. Dit betreffen diverse rommelhoekjes met stenen en autobanden, plekken tussen hooibalen en mogelijke holtes in de dichte vegetatie onder de bomenrijen. Tijdens het veldbezoek zijn tevens sporen van een marter waargenomen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen binnen het plangebied zijn derhalve niet uit te sluiten.

Daarnaast maakt de steenmarter van het plangebied waarschijnlijk gebruik als foerageergebied. Gezien de aanwezigheid van minstens even geschikt foerageergebied in de omgeving wordt essentieel foerageergebied binnen het plangebied uitgesloten.

Mogelijke consequenties van de ingreep op de steenmarter staan beschreven in paragraaf 4.2.

Wolf

De wolf komt uit de bureaustudie naar voren. Naar alle waarschijnlijkheid betreffen dit waarnemingen van rondzwervende exemplaren. Er is er geen geschikt vestigingshabitat aanwezig rondom het plangebied. Wolven zijn namelijk schuwe dieren en vestigen zich in de grotere bossen in Nederland (Zoogdierverseniging, z.d.). Consequenties van de ingreep op de wolf kunnen worden uitgesloten.

3.4 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen een straal van 2,5 km rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de levendbarende hagedis. Aanwezigheid van overige beschermde reptielen wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis leeft in Nederland met name in heide- en hoogveengebieden en in veel beperktere mate langs infrastructuur, bosranden en duingebieden. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn, maar ook open plekken om te zonnen. Een structuurrijke vegetatie is daarom van belang (RAVON, z.d.).

De waarnemingen vanuit de bureaustudie zijn afkomstig vanuit omliggende natuurgebieden, nabij het Borgerveld, de Sellingerbossen en de Sellingerbeetse recreatieplas, op meer dan 600 meter afstand. Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor de levendbarende hagedis. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de levendbarende hagedis in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan uitgesloten worden.

3.5 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de heikikker. Aanwezigheid van overige beschermde amfibieën wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Heikikker

De heikikker leeft voornamelijk in vochtige gebieden zoals laagvenen, moerassen en veenweidegebieden, maar ook in bijvoorbeeld heidegebieden. Als voortplantingswater kunnen poelen, vennen en smalle slootjes gebruikt worden, waarbij de heikikker voornamelijk in voedselarme, zure wateren voorkomt. De heikikker is duidelijk een cultuurvliesende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.).

Waarnemingen van de heikikker zijn bekend vanuit vennetjes ten zuiden van de Sellingerbossen. De aanwezige sloot betreft geen geschikt habitat voor de heikikker gezien de afwezigheid van natuurlijke oevers en de beperkte watervegetatie. Daarnaast betreft het gebied een intensief gebruikt agrarisch landschap wat geen geschikt landhabitat vormt voor de heikikker. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de heikikker in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan uitgesloten worden.

3.6 Insecten

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de gevlekte witsnuitlibel, grote vos en grote weerschijnvlinder. Aanwezigheid van overige beschermde insecten wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel plant zich voort in de verlandingszone van laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen (Vlinderstichting, z.d.). Geschikt habitat voor de soort is mogelijk aanwezig in vennen nabij de Sellingerbossen, 1300 meter ten oosten van het plangebied. Binnen het plangebied of de bijbehorende verstoringszone is geen geschikt habitat aanwezig. Aanwezigheid van de gevlekte witsnuitlibel kan worden uitgesloten.

Grote vos

De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande waardbomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, z.d.). De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwerfende dieren. Binnen het plangebied zijn geen geschikte waardbomen aangetroffen voor de grote vos. Ook zijn geen holle bomen en stapels hout aanwezig welke geschikte overwinteringsplaatsen kunnen vormen. De aanwezigheid van essentieel leefgebied kan worden uitgesloten.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder leeft in open plekken in bossen, zoals langs bospaden en bosranden. Als waardplant worden boswilg en grauwe wilg gebruikt, de imago's leven van sap van bloedende bomen. Binnen het plangebied zijn geen geschikte waardbomen voor de soort aangetroffen. De aanwezigheid van essentieel leefgebied kan worden uitgesloten.

3.7 Vaatplanten

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de kartuizer anjer. Aanwezigheid van overige beschermde planten wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Kartuizer anjer

De kartuizer anjer groeit op droge, schrale en warme plaatsen, zoals in kalkgrasland, maar ook in droge, kalkhoudende, matig voedselarme graslanden in bermen en op dijken (FLORON verspreidingsatlas, z.d.). De waarnemingen van de kartuizer anjer in de omgeving van het plangebied betreffen waarnemingen van niet wilde exemplaren. Gezien dit niet het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort betreft, valt de kartuizer anjer op deze locatie niet onder de bescherming van de Wnb en zal derhalve niet verder in de toetsing worden meegenomen.

3.8 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals vissen, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde nesten	Huismus	3.1	Potentieel
	Boerenwaluw	3.1	Aanwezig
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel
Vleermuizen	Diverse gebouwbewonende soorten (verblijfplaatsen) en vliegroute	3.5	Potentieel
Overige zoogdieren	Steenmarter	3.10	Potentieel

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

In de melkveestal zijn nesten van de boerenwaluw aangetroffen. Daarnaast broeden mogelijk huismussen in het woonhuis. Door het uitvoeren van de activiteiten worden geen nesten van de boerenwaluw of huismus vernield of beschadigd. Daarnaast zijn beide soorten in hoge mate aangepast aan menselijke activiteiten waardoor verstoring op de nesten ook kan worden uitgesloten.

In de directe omgeving blijft tevens voldoende dekking voor de huismus aanwezig, zoals bij de heggen om het huis. Het kappen van de bomenrijen heeft derhalve geen negatief effect op de functionele leefomgeving van de huismus.

Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten als gevolg van de activiteiten kunnen worden uitgesloten.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, kan verstoring optreden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

De stal, loodsen en schuur zijn niet geschikt voor vleermuizen. Wel kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het woonhuis. Het woonhuis blijft behouden, potentiële verblijfplaatsen worden dus niet aangetast. Ook de aanwezige vliegroute bij de sloot aan de zuidzijde van het plangebied wordt niet aangetast. Gezien de afstand tussen de voorgenomen werkzaamheden en de potentiële vleermuisverblijven, wordt verstoring door trillingen uitgesloten. Wel kan mogelijk verstoring als gevolg van licht optreden indien gedurende de actieve periode voor vleermuizen (circa 15 april t/m 15 oktober), (bouw)verlichting wordt toegepast gedurende de avond of nacht. De lichtverstoring kan leiden tot het verminderd functioneren of zelfs het verloren gaan van de functionaliteit van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Ook kan het de functionaliteit van de vliegroute aantasten. Dergelijke effecten zijn in strijd met de verbodsbepalingen in de Wet Natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Steenmarter

In het plangebied zijn verschillende potentiële verblijfplaatsen aanwezig voor de steenmarter. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen potentiële verblijfplaatsen van de steenmarter worden vernield. De steenmarter heeft een netwerk aan verblijfplaatsen binnen een territorium. Buiten de kraamperiode kan de steenmarter gemakkelijk tijdelijk van een alternatieve verblijfplaats gebruik maken. Binnen de kraamperiode (15 maart tot 1 juli) keert het moertje echter terug naar dezelfde verblijfplaats om haar jongen te verzorgen. Indien gedurende deze periode verstoring optreedt op een dergelijk verblijf, kan dit leiden tot negatieve effecten. Dergelijke effecten zijn in strijd met de verbodsbepalingen in de Wet Natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Aanwezig	Mitigatie
Vleermuizen	Diverse gebouwbewonende soorten (verblijfplaatsen) en vliegroute voor diverse soorten	3.5	Potentieel	Mitigatie
Overige zoogdieren	Steenmarter	3.10	Potentieel	Mitigatie

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

5.1 Algemene broedvogels; mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringzone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren:

- Door bomen en struiken vóór aanvang van het broedseizoen te kappen, is er geen nestgelegenheid meer voor diverse zangvogels en duiven;
- Door het plaatsen van (fluit)linten in gras rondom het plangebied kunnen weidevogels en grondbroeders buiten het plangebied gehouden worden;

Het functioneren van de preventieve maatregelen dient gecontroleerd te worden vanaf de plaatsing totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Tevens mogen de genoemde maatregelen niet in strijd zijn met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor wat betreft andere beschermde soorten en/of gebieden.

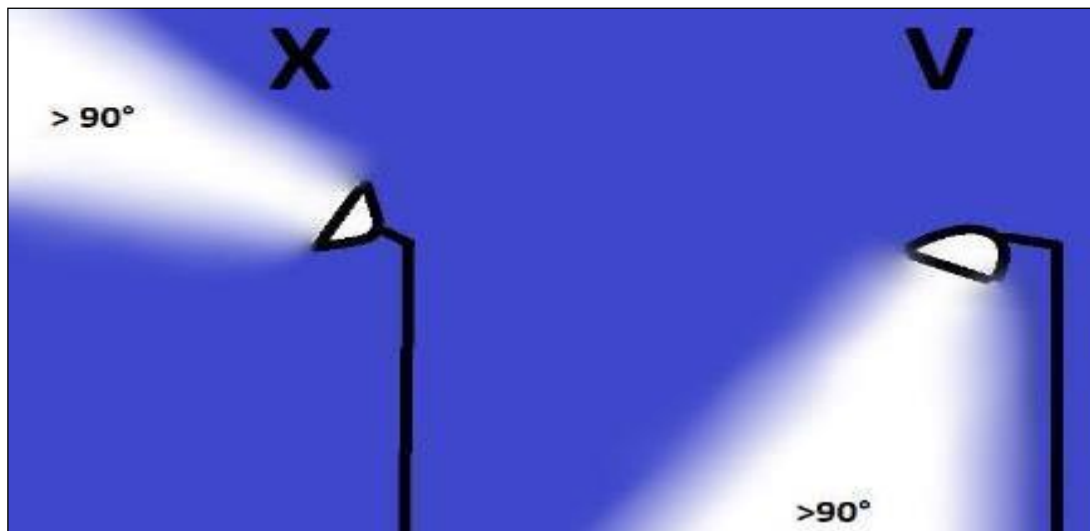
Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.2 Vleermuizen; mitigatie

Het woonhuis kan worden gebruikt als verblijfplaats door gebouwbewonende vleermuissoorten. Daarnaast is een potentieel essentiële vliegroute aanwezig langs de sloot aan de zuidkant van het plangebied. Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om de gebruikte verlichting weg te draaien van het woonhuis en de sloot. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april t/m 15 oktober). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn op de werkzaamheden en dat lichtuitstraling naar boven voorkomen dient te worden. In onderstaande figuur is een dergelijke werkwijze schematisch weergegeven. De V in de tekening geeft weer hoe de lichtuitstraling naar de omgeving zoveel mogelijk kan worden beperkt kan worden. In de situatie met een X is er sprake van significante lichtuitstraling naar de omgeving waardoor een mogelijk effect op vliegroutes van vleermuizen niet is uit te sluiten. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting.

Wanneer bovenstaande werkwijze toegepast wordt zijn er wat betreft vleermuizen geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

Afbeelding 5.1 Voorbeeld van toepassing bouwverlichting. X= verlichting veroorzaakt uitstraling naar omgeving, V= verlichting veroorzaakt geen uitstraling richting de omgeving (Bron: JM ecologie b.v.).

5.3 Steenmarter

De steenmarter kan mogelijk verblijfplaatsen hebben op het erf of in de schuur of stal. Het verstoren of vernielen van verblijfplaatsen gedurende de voortplantingsperiode (globaal 15 maart tot 1 september) kan ertoe leiden dat de jongen worden verplaatst, met hogere mortaliteit tot gevolg, of zelfs worden verstoten. Door de bomenrij en de ondergroei buiten de kwetsbare voortplantingsperiode te verwijderen, wordt voorkomen dat kraamplaatsen van de soort worden verstoord of vernield. Het gekapte hout en snoeiafval dient voor aanvang van de voortplantingsperiode te worden verplaatst naar een locatie waar geen werkzaamheden plaatsvinden. De steenmarter kan hieronder namelijk een verblijfplaats maken. Dit geldt tevens voor eventuele hopen stenen en andere objecten die dekking kunnen bieden voor de steenmarter (hooibalen, stapels autobanden) die aanwezig zijn op de locatie waar gewerkt wordt.

Wanneer bovenstaande werkwijze toegepast wordt zijn er wat betreft de steenmarter geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

6 Conclusie

In opdracht van DLV advies heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Beetserweg 55, 9551 VD Sellingen, gemeente Westerwolde, provincie Groningen. De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het plaatsen van mestilo's, het verlengen van sleufsilos en de aanbouw van een nieuwe melkveestal. Hiervoor wordt een bomenrij met ondergroei verwijderd en enkele meters verderop opnieuw aangeplant. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

Uit de QuickScan is gebleken dat er (potentieel) jaarrond beschermde nesten, algemene broedvogels, potentiële verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes van vleermuizen, en potentiële verblijfplaatsen en leefgebied van de steenmarter binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig kunnen zijn. Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen mitigerende maatregelen genomen te worden.

De bomenrij en de ondergroei dienen buiten het broedseizoen (globaal 15 maart tot en met 15 juli) en de kwetsbare periode van de steenmarter (15 maart tot 1 september) te worden gekapt. Het kap- en snoeiafval dient afgevoerd te worden of verplaatst te worden naar een locatie waar geen werkzaamheden plaatsvinden om te voorkomen dat de steenmarter hier een nieuwe verblijfplaats vindt. Ook dienen overige geschikte objecten, zoals hooibalen of stapels autobanden verwijderd te worden van de locatie van de werkzaamheden voorafgaand aan de voortplantingsperiode. Tot slot dient lichtuitstraling op het woonhuis en de sloot ten zuiden van het plangebied te worden voorkomen gedurende de actieve periode (circa 15 april t/m 15 oktober) van vleermuizen gesloopt, tussen 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst.

Gorredijk, september 2021
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 30 augustus 2021.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- FLORON Verspreidingsatlas. Geraadpleegd van <https://www.verspreidingsatlas.nl/0403>
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/gevlekte-witsnuitlibel>
<https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-vos>
- <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-weerschijnvlinder>
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/levendbarende-hagedis>
<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/heikikker>
- Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>
<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>
<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/wolf>